

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

Nr. 7. VI aastakäik

TEATAJA

1. aprillil 1931

Ilmub kaks korda kuus

Tellimishind:

Aastas . . .	kr. 2.50
Poolaastas . . .	1.50
Välismaale . . .	5.00
Poolaastas . . .	3.00

Toimetus:

Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45
Kõnetraat 17-77. Toimetaja kõnetunnid:
igal äripäeval 12—2 p. l.

Kuulutuste hinnad:

1/1 lhk. . . .	kr. 40.00
1/2 "	22.00
1/4 "	12.00

Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Mida tarvis pidada silmas hangete võtmisel. Seaduseelnõu konkursi ärahoiu kokkuleppe kohta. Meie kaubalaevastiku areng ja konjunktuur. Keskmiste puhaskasunormide vähendamisest. Veel veinitööstusest Eestis. Tartu majandusorganisaatsiooni märgukiri majandusministrile. Teataja kirj vahetus. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Tolliteateid. Välisbörsid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursisedel.

Mida tarvis pidada silmas hangete võtmisel.

Viimasel ajal on riiklike toetussummade abil hakatud teostama laialulatuselisi ehitustöid, nagu magistraalkraavide kaevamisi, teede sillutamisi, sildade püstitamisi jne. Suurem osa neist töist antakse valitsusasutuste kaudu ettevõtjatele vähempakkumise teel. Tööde võtjaks on sagedasti juhuslikud inimesed, kel puuduvad kogemused säärase vastutusrikaste ülesannete täitmiseks. Optimistlike eelduste ja pealiskaudsete kalkulatsioonide juures rõhutakse võistlusel toöhinnad alla võimalikke piire, mille tagajärjeks on korduv nähtus, et ettevõtjad majanduslikult varisevad kokku enne tööde lõpetamist ja et seejuures tööde täideviimine aastaks või paariks hilineb. Ametasutused, töölised ja kõik teised kodanikud, kel tööde tõttu ettevõtja vastu tekkis rahalisi nõudmisi, on sunnitud kohtuteel oma õigust otsima. Tekib hulk arusaamatusi ning protsesse, mis kohut ja ametnikke koormavad, inimeste aega ja raha raiskavad. Ametasutused on jõuetud selle pahe vastu võitlemisel. Olles ärarippuvad hangete seadusest, kontrollist ja kartusest sattuda igasugu kahtlustuste alla küll vähempakkumisest osavõtjate, küll isiklike vaenlaste poolt on ametasutused sunnitud kõige madalama hinna pakkujale tööd ära andma, kuigi sagedasti neile on päevaselge, et ettevõtja vilu-

matuse kui ka tema poolt ülesantud hinna madaluse tõttu on võimatu tööd läbi viia. Õiglaste ja parimate teadmiste ning otstarbekohasuse motiivide järgi vaba toimimine on siin väga kitsendatud. Võib olla, et pikapeale selle pahe kõrvaldamiseks teid leitakse, kuid nüüdki võiks võtta tarvitusele mõne ettevaatuse abinõu, mis asjasse tooks parandust. Näiteks võiks väga hästi hankijalt nõuda suuremat varanduslikku kindlustust juhtumel, kui ta töökogemused töid väljaandvale asutusele on tundmata. Vähempakkumise tingimustes võiks olla punkt, mis näeb ette, et pakkumisest osavõtjad peavad omama pikema praktikumi väljapakutavate tööde alal; võiks eelistada teatavate protsentide võrra kallimaid pakkumisi neilt, kel esitatud tunnistused korralikest tööde täitmisest teistel, pakutavale hankele sarnaseil, aladel, j. m. s. Isikud, kel on korduvalt tulnud ette arusaamatusi hangete täitmisel, tuleks üldse vähempakkumistelt kõrvaldada. Kahtlemata jääks neil tingimustel hulk arusaamatusi ja raskusi asjaajamises tulemata.

Ka rahade väljamaksmisel ja tööde kontrolli juures peaks võetama ette muudatusi. Sagedasti leiame ajalehtedes märkusi, et ettevõtjad kraavide kaevamisel, teede tegemisel või sildade ehitamisel on läbi põlenud, töölisele palgad ja ma-

terjaalide müüjale arved jätnud tasumata. Ilmselt antakse hankijale raha välja teatava tööhuulga valmissaamisel. Ametasutused peavad tehtud tööd kontrollima. Seejuures ei peaks piirutama mitte ainult töö kvantumiga, vaid vastavasse akti peaks üles märgitama ka tööliste arv, nende maksetud ja maksta olevad summad, andmed töö edukuse kohta ja märkused esitatud materjaali arvete õiendamise kohta. Sääraste aktide kokkuseadmisel töö kestvusel tulevad korraldused rutem nähtavale, ollakse sunnitud need kõrvaldama ning kodanikud ja ametasutused oleksid paremini kindlustatud suuremate kahjude vastu.

Iseloomulik olukord valitseb säärase hange juures tööliste kindlustamise asjas õnnetusjuhtumite vastu. Viimasel ajal on tööinspeksioon erilise agarusega hakanud nõudma kindlustamist kõigi metsaraiumiste, kraavikaevamiste ja ehitustööde juures. Sunduslikult arvatakse ettevõtteid Eesti kindlustusühingu alla. Kindlustuskulud ettevõtjale pole aga sugugi väikesed. Arvestades asjaolu, et preemiad sellelt tegevusalalt peavad katma kulud, mis õnnetusjuhtumite tagajärjel tekivad, et sääraseil töödel tarvitakse rohkesti juhuslikke, õppimata töölisi, et tööd asuvad üle kogu maa laialipillatult ja seepärast on raske neid kontrollida nii tööliste arvu, teenistustasu kui ka õnnetusi ärahoidvate tegurite suhtes, on kindlustusühing sunnitud preemiad pidama võrdlemisi kõrgel. 1930. aasta „Riigi Teatajas“ nr. 59 väljakuulutatud kindlustusmaksu tariifi järgi oleks preemia kivisildade ehituse juures 4,2%, kraavikaevamisel ja teedete tegemisel, kus tarvitatakse ka lõhkeaineid, 4,0%, lõhkeaineteta — 1,5%. Kindlustamise nõudmise ülduse pärast võib väga kergesti juhtuda, et eelarvete tegijad ametasutused unustavad seda kulu arvestamast, samuti nagu pidamast silmas asjaolu, et ehitustööd maal peavad maksma 1924. aasta „Riigi Teatajas“ nr. 133/134 väljakuulutatud maksu valdade heaks, mis teeb välja 0,5—2,0% ehituse või töö hinnast. Nii võib juba eel-

arvesse sattuda kuni 6% viga, mis kogu ettevõttele saab saatuslikuks. Ettevõtjad oma poolt loodavad pahatihti saada läbi tööliste kindlustamata ega arvesta ka sellekohast kulu. On töö odavasti kätte sattunud, siis katsutakse kõigi võimalike abinõudega kindlustuskulust vabaneda, ja kui see ei õnnestu, siis vähemalt need teha minimaalseks, muidugi kaudselt teiste ettevõtete ja kindlustajate arvel. Maksuvõimeliste ettevõtjatega saadakse siiski kuidagi hakkama. Iseasi on aga pankroteerijatega. Nende eneste ja nende varanduse tagaotsimine sünnitab kindlustusühingule palju tüli, aga veel rohkem ametasutustele, eriti politseile, kellele seaduse järgi on tehtud kohuseks vastuvaieldamatus korras rahad sisse nõuda ja kui seda nõudmist ei täideta, siis varandus enampakkumisel ära müüa. Harilikult kasvavad kirjakaustikud nendes asjades õige tüsedaks, aga lõpptulemus on ikkagi null, sest viletsal töövõtjal pole harilikult mingit varandust, ja kui see töövõtmine alul ehk oli olemas, siis on ta töö viletsa lõpetamise eel juba kadunud. Tingimata oleks tarvis, et ametasutused tööliste kindlustuskulusid arvestaksid ja töö ettevõtjate rahadest vähemalt 5% kinni peaksid nende kulude katteks. Lõpparvete tegemisel tuleks ettevõtjailt nõuda tunnistusi, et kindlustusmaksud on tasutud. Kindlustusühing on tööinspektorite ettekirjutusel sunnitud välistöödel tegutsevaid töölisi tööõnnetuste vastu kindlustama. Tema peale langevad õnnetuste tagajärjel miljoneisse ulatuvad kahjud. Kui ülal kirjeldatud oludel kindlustuspreemiad ettevõtjailt jäävad saamata, peab ühisus need teiste liikmete peale ära jagama, esimeses järjekorras muidugi seda liiki ettevõtete peale, kust kahjud tulevad. Nii ollakse sunnitud preemiad üles kruvima korralike maksjate kahjuks. Aga ka üldsus ei jää sellest pahest puudutamata, sest ehitustööd tuleb korralikel ettevõtjail kallimalt kalkuleerida, mistõttu nad võistlejate reast välja langevad, kuna tööd paljude pahanduseks lähevad viletsate tegijate kätte.

K. M.

Seaduseelnõu konkursi ärahoiu kokkuleppe kohta.

Meie päevakohaseimaid küsimusi.

Vann. adv. Sch. Levin.

Üheks oluliseks abinõuks meie majanduselu haiglaste nähtuste ravimisel töötab kahtlemata saada uus seaduseelnõu konkursi ärahoiu kokkuleppe kohta. On lootusi, et see seaduseelnõu esitatakse vabariigi valitsusele juba lähemal ajal,

ja tahaksin uskuda, et ei ole kaugel aeg, millal ta astub jõusse juba valmis seadusena.

Kui enne vajadus niisuguse seaduse järgi ei olnud veel niivõrd eluline, siis nüüd, millal üldine majanduslik depressioon annab end valusasti

tunda ka meil, selle seaduse maksmapanekuga viivitamine oleks äärmiselt kahjulik.

Mainitud seaduse maksmapanek meie oludes on hädavarviline, valjudes mitte ainult üksikute võlgnike seisukohast, kes sattunud raskustesse, vaid see seadus peab silmas mitte vähemal määral ka võlausaldajate huve, kindlustades neile palju ratsionaalsema vahekordade lahendamise võlgnikuga kui seda harilikult on võimaldatud konkursi teel. On ju teada konkursi hävitav mõju ja selle kurvad tagajärjed nii võlgniku kui ka kreditori suhtes. Kuid vaatamata sellele, et peaaegu igapähele on selged paremused, mis toob kokkulepe ausa võlgnikuga, võrreldes konkursiga, leidub siiski veel meie kaupmeeskonnas palju neid, kes suhtuvad umbusaldusega uue seaduse maksmapanemisele. Säärast nähtust tuleks selgitada vahest sellega, et neil, seaduseelnõu vaenlastel, kas üldse puudub arusaamine selle seadusega taoteldavast eesmärgist või nad ei suuda orienteeruda nüüdisaja majanduselu objektiivseis tingimustes. Leidub aga ka niisuguseid, kes veel praegugi vaatavad võlgnikule keskaja võlauskuja silmadega, kellele võlgnik oli vaid „pessimus genus hominum“, nagu tembeldati võlgnikke süngel keskajal. Peab ju ometi aru saama, et majanduselus ilmsiks tulevad kriisid ja kokkuvarisemised ei osutu iseseisvaks nähtuseks, vaid on tingitud tervest reast põhjusist, ning üksikud majanduslikud organismid oma eluavaldis on niivõrd tihedasti seotud teineteisega, et ühe ettevõtte hukkumine mõjutab ka teiste temaga seotud ettevõtete tegevust. Ja siin võib sagedasti märgata, et majanduslikesse raskustesse satuvad niisugused võlgnikud, keda võiks täie õigusega nimetada halva konjunktuuri ohvriks ja kellele isegi kõige nõudlikum kreditor vaevalt võiks midagi süüks panna. Mõned võiksid vastu vaieldes küsida, millest tuleb säärane eluline vajadus seaduse järgi? Võivad ju võlausaldajad ka kohtu osavõtuta saavutada kokkuleppe võlgnikuga, see on ju palju lihtsem ega ole seotud igasuguste formaalsustega, mis on nõutavad, kui kokkulepe saavutatakse kohtu kaastegevusel ning viimase kindla kontrolli all. Ja tõesti, me näeme, et tegelikult säärased kokkulepped on sagedasiks nähtusiks meie igapäevases kaubanduslikus elus, kuid harva saavutatakse niisuguste kokkulepete teel see eesmärk, mida taotleb seadus: saneerida, tervendada võlgniku ettevõtet, võimaldades võlausaldajatele sellise rahuldamise, mis vastab ettevõtte objektiivsele tingimustele ja võlgniku kandejõule. Harilikult niisugune kokkulepe seisab selles, et kreditorid jätavad võlgniku võlasummast teatud %-di maha

ning sel teel reguleerivad oma võla-vahekordi temaga. Kuna aga ei ole kindlaid norme, mis reguleeriksid neid kokkuleppeid, puudub igasugune kavakindlus jne., siis väga tihti osutuvad need kokkulepped tegelikus elus suureks paheks nii võlgnikule kui ka paljudele kreditoridele. Praktilises elus on margata, et mõned võlausaldajad annavad küll oma nõusoleku kokkuleppeks, teised aga, olles juhitud soovist avaldada võlgnikule survet, ruttavad aresti pealepanemisega; määratakse sunnimüük, ja algabki see mõnele võlgnikule hästi tuttav viimsete ressursside väljajapistamine. Selle vastu poleks midagi ette tuua, kui see ei riivaks nii valusasti teiste kreditoride huve, sest lõppeks kõik need soodustused, mis kauplevad endile välja üksikud kreditorid, keda Saksamaal kaupmeeskonna seas tembeldatakse „Vergleichstörer“i“ nimega, tehakse tegelikult teiste, leplikumate kreditoride, arvel. Pealegi niisugune talitusviis võlgniku suhtes teeb kokkuleppe saavutamise kas üldse võimatuks või, kui niisugune on juba saavutatud, siis kujunevad selle reaalsed tagajärjed enam kui problemaatilisteks, sest võlgnikule üle-jõu-käiv kokkulepe muutub tegelikult ainult kokkuleppeks paberil, surnud skeemiks, mis loomulikult ei suuda rahuldada ei kreditori ega võlgnikku. On ju selge, et kui võlgniku varanduslik seisukord lubab maksta kreditoridele 50% võlasummast, siis igasugused erikokkulepped üksikute kreditoridega 70 või suurema %-di peale tähendavad tegelikult kokkuleppe täielist fiaskot — lihtne aritmeetiline tõde, millest sagedasti paljud kreditorid ei taha aru saada.

Meelega pankroteeritakse väga harva, üldreeglina on maksev tõsiasi, et kaupmees kõigest jõust võitleb läheneva katastroofiga, et hoida ära oma vekslite protestimist, ja see kartus, et veksle võib minna protesti, osutub niivõrd mõjuvaks psühholoogiliseks teguriks, et ta sunnib kaupmeest koguma kõiki oma ressursse, kasutama ära kõiki sidemeid ärisõpradega, et seda ei sünniks. Kui aga vaatamata kõigile jõupingutustele veksle läheb protesti, siis juba objektiivse olukorra sunnil peab võlgnik pöörduma kreditoride poole kokkuleppe ettepanekuga. See sünnib harilikult ka siis, kui võlgniku aktiiva katab ta võlad, sest siin osutub mõõduandvaks krediidi puudumine ja teised momendid, mis möödapääsmatult käivad kaasas vekslite protestiga. Igaühele on ka selge, et aktiivas tähendatud väärtused on ainult siis 100%-lised väärtused, kui ettevõtte jätkab normaalselt oma tegevust ja kui temale võimaldatakse edaspidisel tegutsemisel küllaldane krediit. Vekslite protest aga, loomuli-

kult, piirab äärmuseni ettevõtte krediivõimalusi või koguni võtab need täiesti ära. Ja seepärast on väga tähtis nii kreditoride kui ka võlgniku seisukohast, et nende vahel saavutatud kokkulepe võla-vahekordade reguleerimise üle baseeruks võlgniku tegelikul varanduslikul seisukorral. Sest ka majandusettevõtete saneerimisel on oma seadused, oma proportsioonid, mis näitavad seda piiri, milleni võib minna, kui tahtakse, et ettevõtte jääks eluvõimeliseks. Harilikult näeme aga, et 10 firmast, kes leppisid vabatahtliku kokkuleppe alusel oma kreditoridega, jääb vaevalt 2—3 elujõulistena oma endistele kohtadele majanduselus, kuna teised vaevlevad ning võitlevad jõuetult üle-jõu-käivate raskustega või kaovad üldse jäljetult majanduselu silmapiirilt.

Need silmatorkavad vead, mis tulevad ilmsiks vabatahtliku kokkuleppe juures, parandatakse aga sunnikokkuleppe kohta käiva seadusega.

Seadus reguleerib kindlate normide abil võlgniku ja kreditoride vahetõrke kokkuleppe puhul. Ta võtab oma kaitse alla ainult elujõulised (majanduslike nõuete kohaselt) ning eetilisel ausad võlgnikud ja nõuab neilt äärmist hoolitsemist oma ettevõtte juhtimisel, jättes kinnitamata niisuguse kokkuleppe, kus võlgnik pakub alla seaduses ettenähtud %-di. Niiviisi on sel seadusel võlgniku suhtes kahtlemata ka teatud puht-kasvatuse tähendus.

Teisest küljest võitleb seadus ebaeetiliste nähtuste vastu kreditoride seas, mis väljenduvad näilistes kokkulepetes, kus kreditor saab salaja erikokkuleppe põhjal teiste kreditoride kah-

juks suurema rahuldamise kui see üldises kokkuleppes on ette nähtud.

Seadus paneb niisugusele nähtusile kindla piiri ning hoiatab kriminaalkaristuse ähvarduse all kreditorid, kes hääletavad kokkuleppe poolt, kuna selle juures kauplevad endale salaja võlgnikult teatud soodustusi välja.

Seadus näeb ette veel terve rea teisi kaitseabinõusid ausa võlgniku ja kreditoride kaitseks, kuid nende üksikasjaline analüüs pole käesoleva artikli ülesandeks, sest siin tahtsime vaid üldjoontes näidata, kui võrd päevakohane on praegu küsimus selle seaduse maksmapanemise kohta ka meil.

Välismaail sunnikokkuleppe seadused on lõõnud läbi peaaegu kõikjal, nende otstarbekohasus on tunnustatud autoriteetlikumate kaubanduslike organisatsioonide ja kreditoride ühingute poolt. Muidugi käsikäes nende seaduste kohaldamisega käib ka meie väljendatud üksikute seisukohtade revideerimine. Ka meie seaduseelnõu, mille aluseks on saksa seadus 1927. a., kuulub vastavale parandusele, eriti neis osades, kus ta puudused on tulnud ilmsiks seaduse käsitamisel ta kodumaal, Saksa riigis. Seadus, kergendades võlgniku saatust, peab ka täiel määral kaitsma kreditoride õiglast huvi. Saksa seadus on selles mõttes aga kaunis puudulik, ja kuna meie seaduseelnõu on peaaegu tervena võetud saksa seaduse tekstist, siis tuleb ka meie seaduseelnõu vastavalt muuta, et kõrvaldada saksa seaduse käsitamisel esile tulnud puudused. Üks on aga kindel: seadus on tarviline ning mida varem ta viiakse ellu, seda kasulikum on see meie rahvamajandusele.

Meie kaubalaevastiku areng ja konjunktuur.

Kapt. O. Treilmanni laevasõidu kongressil peetud kõne kokkuvõte.

Kuni 1927. aastani oli meie kaubalaevastiku juurekasv aeglane, eriti aurikute alal. Kui võtta arvesse ka loomulikku kahanemist, siis võisime 1925. aastast kuni 1926. aastani panna tähele isegi kahanemist.

1927. aastast peale võtab hoogu meie tonnaži juurekasv, peaaegaliselt aurikute arvel, mis kestab kuni 1930. aasta teise pooleni. Tõukeks on peamiselt laevade hüpoteeegi seadus, mis võimaldab saada laevade peale laenu nii sise- kui ka välismaalt, siis veel 1926. a. asutatud fond, kust saadi erapankadega võrreldes odavamalt laenu

(6%). Edasi aitasid arengule kaasa võrdlemisi rahuldavad laevasõiduaastad 1928/1929, millal peale saadud krediitide investeeriti laevadesse ka suur hulk vabu summasid.

Viimase kolme aasta jooksul on kaubalaevastiku juurekasv sündinud peamiselt aurikute arvel, kuna juure on tulnud mõnedki väärtuslikud üksused. Seevastu aga lähivad purjekad, mootorpurjekad ja mootorid, ehkki nende tonnaž on pisut suurenenud, hävimisele, kui võtame arvesse nende amortisatsioonid. Sama nähtust võime panna tähele ka välismaades.

Nii oli meie kaubalaevastiku koosseis, kui jätame arvesse võtmata meremärkide panijad, süvendajad ja praamid, 1. jaanuaril 1931. a.:

aurikuid	92 br. reg.-tn.	70.638,70	65,28%
m/purilaevu	33 „ „	5.510,20	5,10%
mootorlaevu	13 „ „	2.844,20	2,62%
purilaevu	261 „ „	20.012,15	18,48%
praame	61 „ „	9.218,56	8,52%
<hr/>			
kokku laevu	460 „ „	108.223,81	100%

Peipsi laevu:

aurikuid	16 br. reg.-tn.	759
lotje	69 „ „	3.688
praame	1 „ „	36

kokkulaevu 86 „ „ 4.483

Kokku meri- ja sisevete laevu: 546 üksust, 112.706 br. reg.-tonni.

Aurlaevade koosseis oli järgmine:

55 prahtlaeva	61.652,17 br. reg.-tn.
3 jäälohkujat	2.916,56 „ „
9 vedurlaeva	434,43 „ „
2 reisijatelaeva	230,79 „ „
9 päästelaeva	2.736,41 „ „
14 riigi laeva	2.668,00 „ „

kokku 92 aurikut 70.638,70 „ „

Arvates aurlaevade brutto tonnaaži hinnaks 90 krooni (mis vastab keskmiselt £ 3.5.0 per Dw. tonn), saame ümmarguselt:

aurlaevade hinna	Kr. 6.500.000.—
mootorpurjekate ja mootorlaevade hinnaks 80 krooni per br. reg.-tn.	„ 670.000.—
purjekate hinnaks 60 krooni	„ 1.200.000.—
Peipsi laevad ja praamid	„ 163.000.—

kogu laevastiku väärtus . . Kr. 10.000.000.—

kogu laevastiku peal on riiklikku laenu:

6—7%-list ca	Kr. 600.000.—
9%-list ca	„ 400.000.—

kokku ca Kr. 1.000.000.—

Erapankadest ja välismaalt ca. Kr. 5—600.000.—

Nendest laevadest sõidab

välismaa vahet auri-	
kuid	45 ca br. reg.-tn. 60.000
mootorlaevu ja m/purjekaid	15 „ „ „ 5.400
purjekaid	27 „ „ „ 6.000

kokku laevu 87 „ „ „ 71.400

Arvestades kolme viimase aasta keskmist teenistust (aurikul Kr. 139.— per br. reg.-tn., mootoreil ja mootorpurjekail Kr. 100.— ja purjekail Kr. 60.—) on nende aastane brutto sissetulek kokku välisrahas Kr. 10.240.000.—, sellest jääb vähemalt 40% ehk 4.000.000.— krooni Eestisse välisvaluutana, kui „nagematu eksport“, mis kestab aast-aastalt, vaatamata sellele, kas laev veab eesti kaupu või sõidab kuski Ameerika rannades.

Kui ka kindlustusraha oma vastastikkuse kindlustusseltsi abil, niisugusel korral, kui remonttööd saaks juhtida Eestisse, võiks jääda kodumaale, siis tõuseks see summa veelgi ca Kr. 5—600.000.— võrra.

Merimeeste Kodu andmeil leiab kogu meie laevastikus teenistust (ühes arvatud ka jäälohkujad ning sadamalaevad):

483 laevajuhti ja abilist,
243 meistrit ja assistenti,
15 raadiotelegrafisti,
1.064 madrust,
414 kütjat ja
86 köögi- ning kajutiteenijat.

Kokku 2.305 isikut (arvamata sisevete, süvendajate, meremärkide panijate ja ujuvate kraanade meeskondi).

Kui arvata, et kolmandik sellest arvust on perekonnainimesi kolmeliikmelise perekonnaga, siis saab eesti laevandusest ülalpidamist umbes 4.800 inimest.

Ülalöeldust selgub, kui suur tähtsus rahvamajanduslikult ja riiklikult on meie laevandusel. Milliseid samme selleks astuda, et see majandusala võiks areneda, oleneb sellest, milliseid välja-vaateid pakub meile tulevik laevade teenistuse alal.

Mida võime oodata prahiturul?

Prohvet olla on raske praegusel ajal, sest prahiturg on olenev väga mitmesuguseist asjaoludest. Metsavedu Soomest, Rootsist ja Balti riikidest on olemasolevail andmeil märksa vähem kui eelmistel aastail. Tollimüürid tõusevad järjest, riigid üksteise järel hakkavad kitsendama sissevedu. Inglismaa hakkab kitsendama sissevedu oma asumaade kasuks ja kaitseks ning katseb ka kabotaaži võõraste riikide laevadele sulgeda. Raha kallineb, ostuvõime langeb, pangad ja vabrikud varisevad kokku. Praegune konjunktuur ei anna kuigi suuri lootusi. Nii on praegu pakutavad prahid 20—30% madalamad kui 1930. aasta alul, ekspluateerimiskulud aga 60—70% suuremad kui 1913. aastal. Kuigi mõnes kohas veohinnad peaksid tõusma tasuvuse

piirini, siis tõmbab see kohe käiku seismasolevast 8 miljonist tonnist vastaval arvul tonnaaži ja rahuldab nõudmise.

Nagu sellest selgub, on kriisi põhjused sügavad ja laevaomanikel seisavad ees rasked katsumisaajad. Kuid seisukord pole hoopis lootuseta. Praegu on ainete hinnad üldiselt juba 10% alla ennesõjaaegsete hindade. Kord peab sel langusel tulema lõpp. Kui saaduste hinnad hakkavad tõusma ja hakatakse koguma suuremaid tagavarasid, toob see kohe ka meresõidu alal teatavat elevust.

Meie naaberriik N. Venemaa tarvitab käesoleval aastal vähemalt samapalju või veel rohkemgi tonnaaži kui möödunud aastal. Praegu on venelasil tendents laevu kaubelda üksikute reiside, aga mitte „aja“ peale, s. t., et neil tuleb kogu suve Soome ja Rootsi prahtidega võistelda, mis ei jäta avaldamata head mõju prahtidele. Süte vedu ei ole samuti vähenenud, vaid suurenenud. Meie tonnaaž koosneb peamiselt vähemaist üksustest ja nende peale on nõudmine alati suurem kui suurte üksuste peale. Vähemaid ja keskmistest üksustest tundub isegi olevat puudus, sest et neid vähe juure ehitatakse. Seda kõike arvesse võttes tuleb hoiduda laevu prahtimast kahjudega. Paremajad peavad kord tulema, küsimus on vaid — millal?

Keskmete puhaskasunormide vähendamisest.

Kaubandus-tööstuskoda esitas märgukirja.

Möödunud aasta oli majanduslikult väga raske, eriti kaubandus-tööstuslikele ringkondadele. Kui võrrelda üksnes protestitud vekslite rahalist summat eelmiste aastatega, siis näeme juba sellestki, et möödunud 1930. aasta oli märksa halvem eelmistest. Nii oli protestitud vekslite rahasumma:

1928. aastal	Kr. 10.835.083,87
1929. aastal	„ 18.986.718,14
1930. aastal	„ 19.852.142,75

Seega oli vekslite proteste 1930. aastal Kr. 865.424,61 võrra rohkem kui eelmisel 1929. aastal. Muidugi ei lange kogu protestitud vekslite arv üksi kaubandus-tööstuslike ringkondade arvele, kuid suurem osa siiski. Ka on selge, et vekslid kaugelt suuremas enamuses tsirkuleerivad ärimeeeste vahel, kes seetõttu vekslite protestide läbi kannatasid kõige rohkem kahju.

Veel selgema pildi raskustest kaubanduse alal pakub meile maksujõuetute arv kaubanduslikul alal. Kui 1929. a. kaubanduslikul alal kohutulikul maksujõuetuks tunnistati 45 äriettevõtet, tõusis see arv 1930. aastal 50 peale. Kui paljudel kordadel koduselt akkordeeriti, mille läbi kaubandus-tööstuslikud ringkonnad jällegi suuri kahjusid kannatasid, selle kohta ei ole kahjuks arvustikku. Igatahes ulatub sääraseist juhtumest tekkinud kahjude summa soliidse arvuni.

Äriettevõtete puhaskasu protsent on langenud miinimumini nii kaubanduse kui tööstusegi alal. Läbikäigud on kuivanud kokku kodanike ostujõu kahanemise tõttu. Ärikulud on aga peamiselt endiseks jäänud. Nii on ruumide üürid üldiselt väga väikese protsendi langenud. Kuna aga paljud ettevõtted kasutavad äriruume pikema

kemgi tonnaaži kui möödunud aastal. Praegu on venelasil tendents laevu kaubelda üksikute reiside, aga mitte „aja“ peale, s. t., et neil tuleb kogu suve Soome ja Rootsi prahtidega võistelda, mis ei jäta avaldamata head mõju prahtidele. Süte vedu ei ole samuti vähenenud, vaid suurenenud. Meie tonnaaž koosneb peamiselt vähemaist üksustest ja nende peale on nõudmine alati suurem kui suurte üksuste peale. Vähemaid ja keskmistest üksustest tundub isegi olevat puudus, sest et neid vähe juure ehitatakse. Seda kõike arvesse võttes tuleb hoiduda laevu prahtimast kahjudega. Paremajad peavad kord tulema, küsimus on vaid — millal?

aja peale sõlmitud lepingute alusel, siis on säärase ettevõtete ruumide üürid jäänud täiesti endiseks. Valgustus ei ole hinnas alanenud, küttekulud olid 1930. aastal eriti kõrged. Hoolimata läbikäikude langusest ei olnud siiski võimalik samal määral äriteenijaid ja töölisi vallandada, ka jäid nende palgad endiseks. Kui oletada, et läbikäigud alanesid keskmiselt 25—30% võrra, siis langes samal määral ka nende ettevõtete puhaskasu protsent.

Kõik need nähtused, milliste tõelisuse juures ei tule kahelda, põhjustavad, et keskmete puhaskasu protsendinormide määramist, mis möödunud aasta andmete alusel ette võetakse, tuleb toimetada äärmise ettevaatusega. Meie kaubandus-tööstuslikud ettevõtted on jõudnud säärase seisukorda, kus nad nii suuri maksukoormatusi, nagu oli eelmisel aastal, ei suuda kanda. Äride kokkuvarisemisi on juba küllalt olnud, paljud sarnased juhtumid on juba ette näha, kuid katastroofiliseks võib seisukord kujuneda eriti siis, kui riigivalitsus maksude alandamisega appi ei tule. Kõrge keskmise kasuprotsendi määramine ja läbimüükide suurendamine maksuametite poolt võib meie kaubanduse ja tööstuse ettevõtteid suures enamikus täiesti ruineerida. See oleks rahvamajanduslikult kahjulik ja vististi ka mitte riigikassa huvides.

Seepärast Kaubandus-tööstuskoda pööris märgukirjaga majandusministri poole palvega maksude valitsusele panna ette puhaskasu protsendi määramise juures võtta arvesse äri-ringkondade rasket seisukorda ja seetõttu määrata käesoleva aasta kohta kasuprotsendi normid võimalikult mõõdukalt, Koja arvates 25—30% madalamad kui need olid eelmise aasta kohta.

Tööstuslike ettevõtete keskmiste puhaskasunormide kindlaksmääramine.

K.-t.-koja ettepanekul vähendati maksunorme 1931. a. peale.

Teisipäeval, 24. skp., peeti otsemaksude peakomitee koosolek, mil kindlaksmääramisele tulid tööstuslike ettevõtete puhaskasunormid 1931. a. peale.

Võttes arvesse möödunud rasket majandusaastat esines Kaubandus-tööstuskoda rea ettepanekutega puhaskasunormide vähendamiseks.

Otsustati alandada norme järgmiselt:

	Uus norm.	Endine.
Võrgukudumisvabrikud	8%	(10)
Makaronivabrikud	8%	(10)
Taimevõitööstused	5%	(6)
Jahuveskid, kes jahv. võõrast vilja	12%	(16)
Limonaaditehased	10%	(12)
Pappkarbitööstused	8%	(9)
Paberkottide ja kirjaümbr. t.	8%	(10)
Metsatööstused	6%	(7)
Nahkade soolamine	9%	(10)
Nahaparkimistöökodad ja -vabr.	7%	(8)
Hobuseriistade- ja sadulsepatöökodad	6%	(10)
Kiviraiumis- ja -lihvimistöökodad	10%	(12)

	Uus norm.	Endine.
Klaasivabrikud	6%	(8)
Seebivabrikud	6%	(7)
Küünlatehased	6%	(8)
Riidevärvimisvabrikud ja -töökodad	10%	(12)
Viinavabrikud	16%	(18)
Piirituse puhastamise tehased	20%	(25)
Autoomnibuste liinid ja sõidutöökodad	9%	(10)
Lille- ja puuviljakasvatustöökodad	10%	(13)
Päevapilditöökodad	15%	(18)

Maksudevalitsuse ettepanekul suurendati norme:

	Uus norm.	Endine.
Kondiitriärid	18%	(15)
Vorstivabrikud	13%	(9)
Mehhaanil. kingsepa-parandustöökodad	15%	(10)
Potisepatööd ehitustel	15%	(12)
Korstnapühk.-äridele	18%	(15)

Kõigil teistel aladel jäid normid endisiks.

Pealeselle võeti pärmivabrikute puhaskasunormiks 16%, millist normi varemalt üldse ei olnud.

Veel veinitööstusest Eestis.

Ajakirjanduses on korduvalt võetud sõna veinitööstuse ja koduse veini valmistamise vahekorra kohta. Kaubandus-tööstuskoja Teataja nr. 4 ilmus kirjutus, mille puhul nende ridade kirjutaja ei saa sõna võtmata jätta.

Nagu näha, pole kirjutuse autor hra T. küllalt teadlik veini koosseisust ja käärimisprotsessist. Käärimisel tekkivad hra T. seletuse järgi „puskar“, mis olevat „kerge eetriollus“ ja mis pidavat „ühes käärimisega veinist välja hingatama“. See saladuslik „puskar“ olevat tervisele väga kahjulik ja veini võivat juua alles 18 kuu pärast, sest siis olevat see „puskar“ ära „hingatud“. Säärane seletus ei vasta tegelikule käärimisprotsessile ja praeguse teaduse vaade asjale on teissugune.

Käärimisel suhkur, nagu teada, muutub alkoholiks ja süsihappegaasiks, mis mullikestena vedelikust eraldub. Pealeselle tekib kõrvalainena glütseriin ja õige vähesel määral muid aineid, mis veinile annavad maitset.

Veini vananemisel mängib suurt osa õhu hap-

nik, mis läbi vaadi augukeste veini juure tungides kutsub esile muudatusi. Ka sadenevad seismise juures väga mitmesugused maitset segavad valkained (munavalged). Selle vananemisprotsessi kiirus oleneb väga mitmesugusest asjaoludest, nagu temperatuurist, vaadi suurusest, veini kokkupuutumisest õhuga jne. On võimatu üldiselt ära määrata, et vein on näiteks 18 kuuga valmis. Veinitööstuse praktikas loetakse vein valmiks siis, kui ta, valatud pudeleisse, enam segaseks ei lähe („Flaschenreife“). On võimalik veini 6 kuuga „valmis“ teha ja tuleb ette veine, mis 3-aastasele seismisele vaatamata ei ole veel „valmis“.

Üldiselt läheb marja- ja puuviljavein nooremalt müügile kui viinamarjavein. Saksamaal näiteks, kus veinitööstusel juba aastasade vanune arenemine seljataga, juuakse peaaesjaltselt esimese aasta õunaveini ja nõutakse, et ta käärimisel tekkinud süsihappe tõttu oleks karastav, kuna vaneimat veini kui „lahtunut“ põlatakse. Ka eriteadlased, näiteks Jacobson ja Anton del Piaz, soovivad õunaveini võimalikult esimesel aastal kon-

sumeerida. Säärast noort õunaveini („Most“) juuakse Frankfurdi ümbruses, kus selle produtsseerimine on iseäranis levinud, määratunud hulgal ega ole kuulda olnud, et ta sisaldaks „puskarit“.

Kuna sakslane õunaveinilt nõuab, et ta oleks värske („jung und spritzig“), joo ta marjaveini juba vanemalt. Kuid isegi viinamarjavein ei tohi praeguse aja nõuete järgi olla üle 10 aasta vana, vastasel korral annab ta arstirohu maitse, mis veaks loetakse („Altgeschmack“).

On selge, et mida vanem vein, seda kallim ta on, iseäranis kui võtta arvesse meie kõrgeid pangaprotsente. Tarvitaja määrab oma tasku järgi ära, kui väärtuslikku ja vana veini ta soovib juua. Ka on müügil oleva veini hind see, mis sunnib tarvitajat kodust veini valmistama. Kui oleks müügil küllalt odav vein rahuldavas headuses, siis muidugi tarvitaja ei hakkaks ennast vaevama tülika koduveini valmistamisega, vaid ostaks meelsamini vabrikuveini. Väide, et vabrikud ei valmista nõnda head veini nagu kodu, ei kanna välja mingisugust kriitikat. Üks tuttav kirikuõpetaja seletas, et ta tervisviina joomisest on pidanud lahti ütleva peaaegselt sel põhjusel, et

perekondades pakutakse teinekord päris võimatut jooki, mida viisakuse pärast muidugi peab kiitma. Vabrikuveini valmistatakse täie teadmise, määratakse ära mahla happesus ja juhitakse käärimine nii, nagu see teaduse seisukohalt õige on. On müügil mõned sordid kodumaa tehaste veine, mis oma maitset ja aroomilt headest välismaa veinidest sugugi maha ei jää. Kodu valmistatud vein on muidugi odavam, sest valmistaja ei arvesta kapitali protsente ega ole tal kanda ka mingisuguseid makse. Et need maksud on küllalt suured, näitab juba see, et koduveini valmistamine on väga levinud ja et salaja vist isegi sellega kaubeldakse. Kujutleme näiteks, et riik lubaks vabalt igal kodanikul piiritust valmistada. Kas ostaks keegi veel kallist riigiviina? Vaevalt küll. Iga mees seaks sisse puskarivabriku ja jooks odavat puskarit, mis sellest, et see on riigiviinast halvem.

Riigi tulud aktsiisimaksust veinidelt on läinud aastal vähenenud ja vähenevad selgi aastal. Kui nüüd neid tulusid tahetakse suurendada maksude tõstmisega, siis oleks küll tagajärg vastupidine. Edeneks ainult kodune veinivalmistamine ja salajane veiniga kauplemine, riigi tulud aga väheneksid veelgi.

J. L.

Tartu majandusorganisatsioonid esitasid märgukirja.

Tartu majanduslikud organisatsioonid, nagu Tartu ringkonna vabrikantide ühisus, Tartu Töösturite Keskühing, Tartu Kaupmeeste Ühisus ja Tartu Väikekaupmeeste Selts, on pöörnud hra majandusministri poole pikema märgukirjaga, milles toovad ette põhjused, mis meie rahvamajanduses on kutsunud esile terava kriisi.

Tööstuse alal, leiavad nimetatud organisatsioonid, peituvat kriisi põhjused peamiselt turgude kitsikuses kodumaa tooteile, eriti aga siseturu vallutamises väheväärtuslike välismaa tööstussaadustega. Siin juhitakse valitsusvõimude tähelepanu tarvidusele tulla appi otstarbekohase tollipoliitikaga, mille sihiks oleks tarviliste toorainete vabastamine tollidest ja välismaa nende toodete, mida Eestis suudetakse valmistada küllaldasel hulgal ning headuses, viimane kõrgemate tollide alla. Luksusainete sisseveole tuleks teha takistusi maksimaalsete tollidega. Samuti soovitakse valitsuse poolt radikaalseid abinõusid krediitlõude tervendamiseks, nagu kõrgete laenu- ja diskontoprotsentide reguleerimiseks seadusandlikus korras ja rahaasutuste arvu kokkutõmbamiseks. Ka leitakse olevat vajaline takistada kapitalide investeerimisi tööstuse aladele, kus tarviliselt juba on tegutsemas elujõu-

lisi ettevõtteid, ja piirata lubamatut võistlust riigi- ja omavalitsusettevõtete poolt, mis tekitab ülepääsmatuid raskusi meie rahvamajandusele. Edasi tuleks korraldada ümber meie elujõulise kesk- ja väiketööstuse arenemise huvides töökaitse küsimus, mis on loodud veneaegse suurtööstuse ulatuses ega vasta meie kesk- ja väiketööstusele.

Kaubanduse alal, kus samuti võideldakse raskustega, tuleks, peale ülal juba mainitud krediitlõude tervendamise, viia ellu rida seadusi, nagu kõlvatu võistluse vastu võitlemise ja ajakohase konkursi korra seadused; samuti tuleks korraldada ümber meie maksusüsteem ja leida teid ning abinõusid järjest uute äride juuretekimisele piiride panemiseks.

Lõppeks öeldakse märgukirjas, et kaubandus-tööstusministeeriumi kaotamisega on nüüd majandusministeeriumi ülesanne ka eramajanduse huvide eest valvel olla. Seda suudab ta edukalt teha vaid siis, kui kaubanduse ja tööstuse osakondade eesotsas seisavad tarviliste kogemuste ja teadmistega isikud, kes meie rahvamajanduse heaolu ja tööstuse ning kaubanduse huvid teevad oma südameasjaks.

Kaubandus-tööstuskoja teateid.

Tempelmaksuseaduse § 26 täiendamisele.

Kaubandus-tööstuskoda esitas majandusministrile märgukirja.

Kaubandus-tööstuskojas on võetud üles tempelmaksuseaduse § 26 täiendamise küsimus selles mõttes, et see võimaldaks tempelmaksuseaduse rikkumise juhtudel, kus fiskuse huve kuritahtlikult pole riivatud, tempeltrahvi vähendada või see koguni ära jätta, nagu see endises seaduses oli ette nähtud, kusjuures vähemate summade üle otsustamine kuuluks maksudevalitsuse direktori võimkonda, keskmiste — majandusministri ja suuremate summade üle otsustamine üldise põhimõtte kohaselt (lootuseta võlad, riigivaranaduste suuremad kustutused jne.) — vabariigi valitsuse võimkonda.

Koja esindajail on nende küsimuste üle mõtetevahetus ka maksudevalitsuse direktoriga, kes neid seisukohti pooldab.

Kauplemise tingimused ühtlustamisele.

Kaubandus-tööstuskoja väikekaubanduse sektiioon kogub andmeid.

9. märtsil arutas Kaubandus-tööstuskoja III sektiioon kauplemise tingimuste ühtlustamise küsimust Eesti vabariigi piires. Praegu valitseb meil olukord, et iga linna- või alevivalitsus võib äride kohta anda sundmäärusi äride lahtioleku aja, äriruumide, äriteenijate puhkeaja, kaupluste tervishoiu olude jne. kohta, kusjuures iga oma-valitsus talitab juhuslikult, nagu volikogus häälte vahekord seda sel korral määrab. Nii kujunevad kauplemise tingimused igal pool isemoodi, isegi ühes ja samas kohas on kahel ühesugusel ettevõttel kauplemiseks eritingimused. Näiteks olgu toodud restoraanide lahtioleku aeg: kuulub restoraan seltsile, siis on tal eri lahtioleku aeg, on ta aga ainuisiklik ettevõtte, siis on ka kauplemise aeg koguni teine. III sektiiooni arvates ei tohiks olla seesuguseid vahesid ühesuguste ettevõtete kauplemise tingimustes ja ta otsustas seepärast koguda andmeid nende lahku-minekute kohta üle kogu riigi ja otsida abinõusid kauplemise tingimuste ühtlustamiseks, nii-võrra kui seda lubavad üksikute linnade või ale-vite erinevad olud.

Äride register

veebruarikuu esimesel poolel.

Registreeritud firmad:

1. Juuli Bitter, Pala v., talurahvakauplus.
2. A.-S. Eesti Saeveskid, Tallinn, Kinga tän. 1, juhatuse liikmed Aleksander W. McKibbin, Eugen Charles Aurich ja Victor Sinovjev; asjaajajad-direktorid Aleksander W. McKibbin ja John Clarke; põhikapital Kr. 150.000.
3. Rudolf Ehrmann, Tallinn, Suur Roosikrantsi 17—1, kingsepatarvete- ja naha-kauplus.
4. Viktor Gentz, Tallinn, Heeringa 25, pruugitud asjade kauplus.
5. Boris Grünberg — kinoteater „Kungla“, Valga, Kungla 4.
6. Ida Hints, Nõmme, Kaevu 15, toiduainete-kauplus.
7. Afanasi Ivanov, Tallinn, Kiiti 13, toiduainetekauplus.
8. „Jaan Jaago kivitööstus“, Tallinn, Suur Juhkentali 11, ainuisiklik äripidaja Rudolf Jaago.
9. Jaan Jaanhold, Olustvere v., toiduainetekauplus.
10. Minna Jakobson — teepakkimistööstus „Delta“, Tallinn, Suur Ameerika 2.
11. Hermine Kadakas, Tallinn, Liivalaia 8, toiduainetekauplus.
12. Peeter Kaplur — metalli-mootoritöös-tus „Uku“, Paide, Pärnu 47.
13. Benita Karu, Tallinn, Vana Kalamaja 7-a, toiduainete- ja piimakauplus.
14. Linda Kask, Tallinn, Liivalaia 5, turba-müük.
15. Olga Kattai, Valga, Kesk 29, saapatöös-tus ja -kauplus.
16. K.-m. L. Kirnmann & Ko, Tallinn, Vesi-värava 26—13, elusloomade ja liha ülesost, täisühing, täisosanikud Leonhard Kirnmann, Vanda Kirnmann ja Anton Pärn, osakapital Kr. 1500.
17. Armin Kose, Pärnu, Tallinna-Posti 63, kalade ja toiduainete ülesost.
18. Karl Kurtz — „Hotel du Nord“ — „Põh-ja Võörastemaja“, Rakvere, Pikk 2.

19. Vladimir Kurvits, Elva al., pagariäri.
 20. Karl Laupmann, Narva, Joala 11, vürts-pood ja piimakauplus.
 21. Marie Liiva ja Liisa Klauren, Tallinn, Suur Tatari 42, toiduainetekauplus, täisühing, osakapital Kr. 404.
 22. Ernst Loderaud, Tartu, Uueturu 11, peeglitööstus ja klaasikauplus.
 23. Eduard Loodus, Tartu, Rüütli 22, pagariäri.
 24. Eduard Mumm, Viljandi, Lossi 12, spordiriistade- ja lastemänguasjadekauplus.
 25. Eduard Mung-Muga, Tallinn, Vene 4, pruugitud asjade kauplus.
 26. Johannes Nuude, Narva, Hermanni 15, segakauplus.
 27. Margarete Nõmm, Tallinn, Pikk 52, toiduainetekauplus.
 28. Johannes Ojalill, Saare v., segakaupl.
 29. Arnold Palav, Meeri v., talurahvakaupl.
 30. Johanna Palu, Viljandi, Tallinna 2, napsi-, likööri-, veini- ja koloniaalkauplus.
 31. Elmar Peebo, Elva al., puutööstus.
 32. Rudolf Pensa — Tartu esimene teadete- ja eradetektiivbüroo, Tartu, Kauba 15.
 33. Carl Petulai — kuulutuste- ja reklaambüroo „Universal-Reklam“, Tallinna, Pikk t. nr. 14—1.
 34. Linda Praakel, Tartu, Riia mnt. 30, toiduainetekauplus.
 35. Aleksander Puum, Tallinn, Koidu 29, toiduainetekauplus.
 36. Rudolf Põld, Nõmme, Suur Pärnu m. 151, kalakauplus.
 37. Madleena Rammus, Tallinn, Paldiski mnt. 30, toiduainetekauplus.
 38. Arnold Raud — I Tallinna kellasepaäri, Petseri, Turuplats 17.
 39. Oskar Riimann, Piirsalu v., saeveski.
 40. Heinrich Riis — Inkasso-komisjonibüroo „Kreditor“, Tallinn, Harju 30, prokurist Erich Brauer.
 41. August Rosenthal, Nõmme, Ap-teegi 2, lihakauplus.
 42. Alfred Rumpe, Valga, Vabaduse 20, pudukauplus.

(Järgneb.)

Pärnu Krediit Pank

Aktiva:

Bilanss 31. detsembril 1930. a.

Passiva:

Kassa ja jooksvad arved teistes pankades	Kr. 157.694.51
Väärtpaberid	6.08
Välisvaluuta	15.931.93
Laenuid ja vekslid	1.539.721.67
Korrespond. „Loro“	Kr. 856.17
„Nostro“	93.560.81
Garantiid	94.216.98
„Nostro“	56.608.—
Ärikulud, makstud 0/00 ja komisjon tuleva aasta eest	1.298.44
Vallasvara	21.566.79
Osakond	390.34
Muud aktivad	13.315.85

Bilanss Kr. 1.903.753.59

Aksiakapital	Kr. 100.000.—
Tagavarakapital	56.233.67
Amortisatsioonikapital	2.191.97
Hoiusummad	1.030.250.47
Vekslite rediskont	116.218.35
Korrespond. „Loro“	Kr. 13.767.96
„Nostro“	437.921.80
Garantiid	451.689.76
„Nostro“	56.608.—
Saadud 0/00 ja komisjon tuleva aasta eest	6.233.33
Osakond	465.04
1930. a. puhaskasu	9.203.21
Muud passivad	24.869.79

Bilanss Kr. 1.903.753.59

Inkasso dokumendid Kr. 149.560.69

Deebet:

Kulude ja tulude arve 1930. a.

Kreedit:

Palgad ja ärikulud	Kr. 55.163.92
Makstud protsendid	128.674.52
Kahtlaste võlgade mahakirjutused	25.085.73
Mahakirjutused liikuv. varandusest	2.191.97
1930. a. puhaskasu	9.203.21

Kr. 223.319.35

Saadud protsendid	Kr. 185.011.49
Saadud komisjon	26.731.08
Mitmesugused sissetulekud	8.576.78

Kr. 220.319.35

Koja Teataja kirjavahetus.

Edasikaebamise korrast täiendava tempelmaksu määramise juhul.

Küsimus: Missuguses korras tuleb täiendava tempelmaksu määramise otsuse peale edasi kaevata?

Vastus: Täiendava tempelmaksu määramise juhul tuleb kaevata edasi samas korras ja tähtajal, mis on ette nähtud tempeltrahvi määramise korral. Riigikohus on annud selle kohta alljärgneva seletuse (riigik. adm. t. nr. 875 II — 1930):

„Tempelmaksuseaduse § 21 p. 13 põhjal on tempeltrahvitul, kelle vastulause rahuldamata jäetud, õigus edasi kaevata maksudevalitsuse kaudu rahukogule administratiivkohtu korras kahe nädala jooksul, arvates otsuse kuulutamise päevast. Silmas pidades, et tempelmaksuseaduse § 21 üldpealkirjas on „Tempelmaksuseaduse rikkumisse puutuvate asjade ajamine“, et täiendava tempelmaksu määramise põhjuseks on tempelmaksuseaduse rikkumine ja et tempelmaksuseaduses täiendava tem-

pelmaksu määramise otsuste peale mingit erilist edasikaebamise korda ega tähtaega ei ole ette nähtud, tuleb tunnistada, et täiendava tempelmaksu määramise korral on sama edasikaebamise kord ja tähtaeg, mis tempeltrahvi määramise korralgi.“

—K.

Edasikaebamise kord 5% riigimaksu nõudmise asjas.

Küsimus: Kas võib 5% riigimaksu nõudmise asjas maksudevalitsuse otsuste peale kaevata otsekohe riigikohtule?

Vastus: Ei või. Selle kohta seletab riigikohus (riigikohtu adm. t. nr. 1003 II — 1930. a.): 5% riigimaksu asjas on esimeseks instantsiks maksudevalitsus, kellele sellekohane kroonupalati kompetents on üle läinud ja kelle otsuste peale võib üldises korras kaevata majandusministrile (sen. sel. 8. IV 1915. a. nr. 4071), ja alles pärast seda, kui maksukohuslane ministri otsusega rahul ei ole, võib ta riigikohtule edasi kaevata.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

Järjekordsed raadiooperaatorite eksamid.

Eesti Laevaomanikkude Ühisusele teatab postivalitsus, et sel kevadel korraldatakse järjekordsed raadiooperaatorite kutseeksamid ja amatööride eksamid. Eksamite algus on 27. aprillil s. a. kell 10.00 homm. Tallinna Kopli rannajaamas. Eksamineerimine sünnib „Riigi Teatajas“ nr. 73 — 1929. a. väljakuulutatud vabariigi valitsuse määruse ja eksamikava kohaselt. Eksamile ilmuda soovijad peavad saatma postivalitsusele sellekohased soovivaldused hiljemalt 20. aprilliks, lisades juure ülalnimetatud määruses ettenähtud dokumendid. Neile, kes on rahuldavalt õiendanud eksami, antakse sellekohane kutsetunnistus.

Eesti Laevaomanikkude Ühisus.

X Meie importööridele tähelepanuks.

Eesti peakonsul Brüsselis härra L. Moreau teatab, et meie importöörid, kes on huvitatud Belgia kaupade sisseveost, võivad kasutada kaubakrediite, milliseid sealse valitsuse vastutusel antakse eraisikuile ja firmadele kuni 3 aast. ja riigining omavalitsusasutustele isegi kuni 6 aastat.

Kõigi üksikasjade kohta annab lähemaid tea-

RAHVUSVAHELINE
SPEDITSIOON
O. MOLLER
TALLINN
SADAMA T. 5. TEL. (2)18-14
TELEGR AADR: „BALTPORT“

TOLLITALITUS
INKASSO
KINNITUS

Välisbörsid.

	L O N D O N										
	16. III	17. III	18. III	19. III	20. III	21. III	23. III	24. III	25. III	26. III	27. III
Frank . . .	124.14	124.14	124.19	124.20	124.18	124.18	124.19	124.18	124.18	124.21	121.22
Dollar . . .	4.8579	4.8584	4.8592	4.8591	4.8591	4.8594	4.8603	4.8601	4.8594	4.8591	4.8592
Rootsi kroon	18.142	18.143	18.145	18.147	18.146	18.148	18.146	18.142	18.143	18.14	18.141
Daani kroon	18.166	18.166	18.166	18.166	18.166	18.167	18.166	18.165	18.165	18.165	18.165
Norra kroon	18.161	18.16	18.16	18.162	18.162	18.161	18.161	18.161	18.16	18.16	18.16
Saksa mark .	20.405	20.40	20.395	20.395	20.391	20.39	20.391	20.387	20.388	20.387	20.385
Soome mark	193.05	193.05	193.05	193.05	193.05	193.05	193.05	193.05	193.05	193.05	193.05
Floriin . . .	12.12 ^{1/4}	12.12	12.1190	12.1206	12.1218	12.1221	12.1200	12.1200	12.1203	12.12	12.1193
Liira . . .	92.74	92.71	92.75	92.75	92.75	92.76	92.76	92.77	92.76	92.76	92.76
Helveetsia fr.	25.247	25.245	25.251	25.253	25.258	25.25	25.25	25.248	25.25	25.248	25.248
Čehhosl. kr..	163.96	164.00	163.96	163.97	163.96	163.96	163.96	163.98	163.98	163.98	163.97
Belgia frank	34.865	34.87	34.881	34.892	34.907	34.907	34.897	34.838	34.907	34.913	34.927
Sillingid . .	34.563	34.553	34.635	34.573	34.563	34.563	34.563	34.563	34.563	34.563	34.563
Pengo . . .	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78
Latt . . .	25.25	25.25	25.24	25.25	25.25	25.24	25.25	25.25	25.26	25.25	25.25
Litt . . .	48.75	48.75	48.75	48.75	48.62	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75
Cerv. . .	9.441	9.43	9.441	9.441	9.441	9.441	9.441	9.441	9.441	9.444	9.444
Eesti kroon .	18.25	18.24	18.25	18.24	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25
Höbe p/unts	14 ^{1/2}	14 ^{1/4}	14 ^{3/16}	13 ^{5/8}	13 ^{13/16}	13 ^{9/16}	13 ^{9/16}	13 ^{13/16}		13 ^{1/2}	13 ^{3/8}
Plaat. p/unts											
Kuld p/unts .	84/11 ^{1/2}						95/—				

	B E R L I I N										
	16. III	17. III	18. III	19. III	20. III	21. III	23. III	24. III	25. III	26. III	27. III
Naelsterling .	20.405	20.403	20.395	20.39	20.389	20.391	20.383	20.386	20.389	20.384	20.385
Frank . . .	16.436	16.434	16.424	16.418	16.419	16.419	16.419	16.416	16.418	16.413	16.41
Dollar . . .	4.2005	4.2000	4.1980	4.1960	4.1960	4.1960	4.195	4.195	4.196	4.1955	4.1955
Rootsi kroon	112.46	112.45	112.37	112.35	112.35	112.35	112.34	112.35	112.36	112.36	112.38
Daani kroon	112.32	112.32	112.25	112.24	112.24	112.24	112.23	112.23	112.24	112.23	112.23
Norra kroon	112.35	112.33	112.26	112.24	112.26	112.26	112.25	112.25	112.25	112.25	112.23
Soome mark	10.57	10.57	10.566	10.561	10.561	10.56	10.557	10.557	10.557	10.557	10.556
Floriin . . .	168.33	168.34	168.28	168.26	168.21	168.19	168.20	168.22	168.24	168.23	168.22
Liira . . .	22.01	22.00	21.995	21.98	21.985	21.985	21.98	21.975	21.975	21.975	21.98
Helveetsia fr.	80.81	80.80	80.755	80.735	80.71	80.735	80.72	80.735	80.72	80.71	80.735
Belgia frank	58.535	58.515	58.48	58.44	58.425	58.415	58.405	58.415	58.42	58.395	58.385

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekirjad ja hinnad (en gros).

„Kaub.-tööstuskoja Teataja“ 1. aprillil, nr. 7.

	Kroonid.	Kroonid.
„J. Puhk ja Pojad“ suurveski saadused. Hinnad arvatud 50 kg. eest ühes valge puuvillase kotiga.		Granular poolsõre saiajahu (à 50 kg.) 100 kg. 44.00
		„ sõre . . . „ „ „ 47.00
Püülijahu:		Jahad: nisu, pehme, Ameerika ja Inglise 100 kg. 40.00—44.00
Rukkipüü patent (à 50 kg.)	100 kg. 30.00	„ sõre, Ameerika ja Inglise „ 41.00—43.50
„ harilik	„ 26.50	
„ № 3	„ 25.50	
„Eesti Parem“ saiajahu (à 50 kg.)	„ 42.00	
„Kalev“	„ 39.00	
„Taara“	„ 38.00	„J. Puhk ja Pojad“ suurveski
„Kungla“	„ 33.00	Jahu: rukki „ 15.20—16.00
„Sampo“	„ 26.60	rukkipüü „ 25.50—30.00
Manna	„ 45.00	nisu, pehme --
Granular	„ 42.00	sõre „ 26.60—47.00

G. SCHEEL & Ko.

TALLINNAS.

ASUTATUD 1884. AASTAL

Äriseis 31. detsembril 1930. a.

A K T I V A

P A S S I V A

Kassa, välisraha ja arved teistes pankades	882.384.22
Väärtpaberid	204.984.06
Diskonteeritud vekslid	7.274.451.19
Deebitorid jooksva arvel	16.801.037.90
Korrespondendid:	
Loro	888.230.19
Nostro	997.460.46
Akkreditiiv- ja remburss-deebitorid	3.479.831.81
Kinnisvara	600.000.—
Muud aktivad	97.536.56
Avaal- ja garantiikohustused	Kr. 2.685.159.73

Aktiivkapital	750.000.—
Tagavarakapital	750.000.—
Er.-tagavarakapital	150.000.—
Kustutuskapital	325.000.—
Tähtajalised hoisummad, jooksvad arved ja hoiukassa	10.100.608.67
Korrespondendid:	
Loro	758.276.39
Nostro	9.104.211.94
Panga giro-kohustused:	
a) edasiantud välismaa panga ja teiste akseptide alusel 3.852.682.03	
b) sisemaa rediskonteerimiste alusel	679.660.58
Akkreditiivid ja remburssid	3.459.831.81
Muud passivad	465.609.26
Tulude ja kulude arve:	
1929. a. kasu saldo	18.906.18
1930. a. kasu	291.129.53
Avaal- ja garantiikohustused	Kr. 2.685.159.73

Kr. 30.705.916.39

Kr. 30.705.916.39

1930. aasta tulude ja kulude arve.

D E E B E T

K R E E D I T

Makstud protsendid	1.030.787.10
Kulud	335.693.49
Mahakirjutused	293.126.92
Kinnisvara amortisatsioon	25.000.—
Puhaskasu	291.129.53
	Kr. 1.975.737.04

Saadud protsendid	1.447.695.92
Saadud komisjon, kursikasud jne.	528.041.12
	Kr. 1.975.737.04

Aksionääride peakoosolekul 17. märtsil s. a. otsustati ühel häälel 1930. a. puhaskasusummast	Kr. 291.129.53
arvata tagavarakapitali	Kr. 25.000.—
jaotada dividendiks 16%	„ 120.000.—
maksta tantjeemina panga nõukogule, revisjoni-komisjonile, juhatasele ja ametnikele	„ 50.000.— „ 195.000.—
	ja ülejääk Kr. 96.129.53
juure arvatud 1929. a. saldo	„ 18.906.18
	Kr. 115.035.71

maha arvates maksta tulevad riigimaksud, kanda uuele arvele.